

Metode de dezvoltare software

Testare - partea a 2-a

24.04.2017

Alin Ștefănescu

Testare... în practică

testare de tip cutie albă

Prezentare bazată pe materiale de Florentin Ipate (UniBuc)

Testarea de tip “cutie albă” (white-box testing)

- am văzut în cursul anterior că testarea „cutie neagră” tratează funcționalitatea unui modul luând în calcul doar intrările și ieșirile și relațiile dintre ele definite în cerințe
- **testarea de tip „cutie albă”** ia în calcul **codul sursă** al metodelor testate
- testarea „cutie albă” vizează acoperirea diferitelor structuri ale programului
  - de aceea se mai numește și **„testare structurală”**
- în practică se folosește de multe ori o combinație între testarea de tip “cutie albă” și “cutie neagră”, numită “cutie gri”

Structura programului ca graf

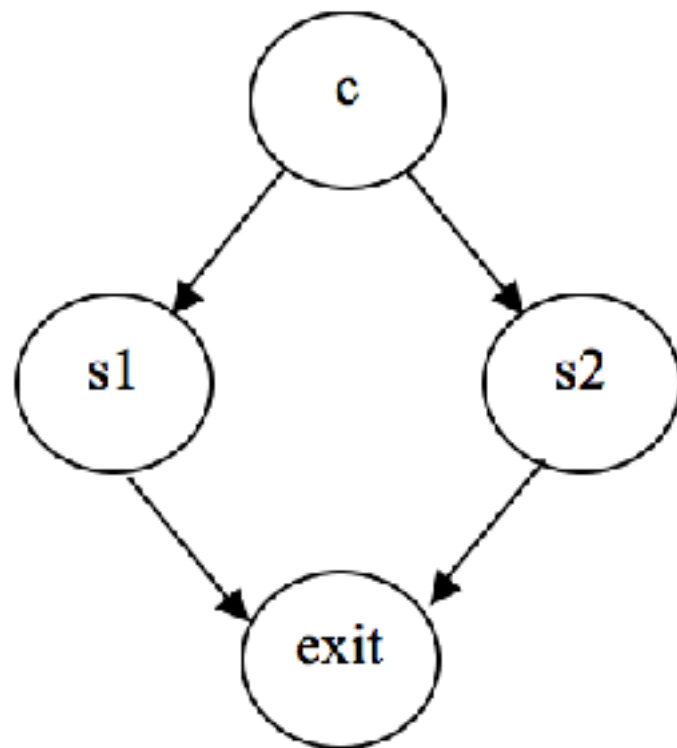
- datele de test sunt generate pe baza implementării (programului), fără a lua în considerare specificația (cerințele) programului
- pentru a utiliza structura programului, acesta poate fi reprezentat sub forma unui **graf orientat**
- datele de test sunt alese astfel încât să parcurgă toate elementele grafului (instrucțiune, ramură sau cale) măcar o singură dată.
- în funcție de tipul ales de elemente, sunt definite diferite măsuri de acoperire a grafului: acoperire la nivel de instrucțiune, acoperire la nivel de ramură sau acoperire la nivel de cale

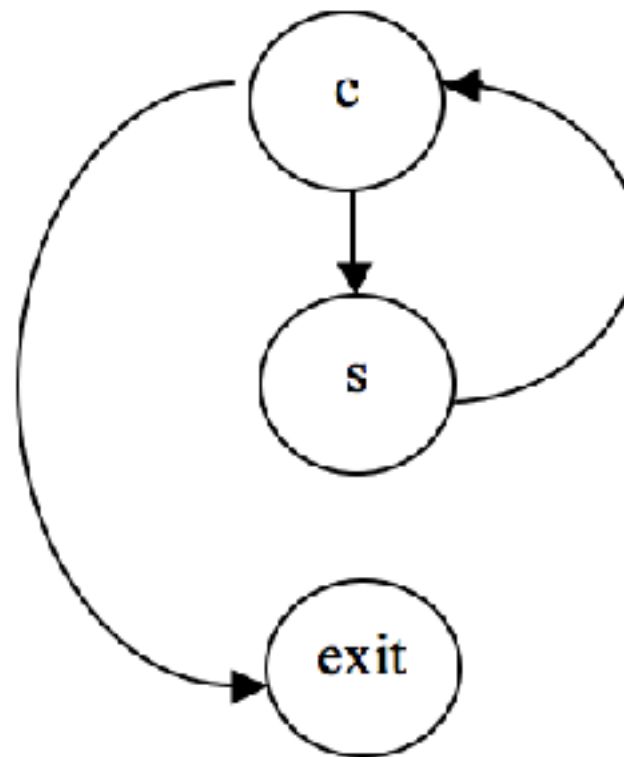
Transformarea programului într-un graf orientat

- pentru o secvență de instrucțiuni se introduce un nod
- două noduri $n1$ și $n2$ sunt conectate dacă este posibil să se execute $n2$ **imediat** după $n1$

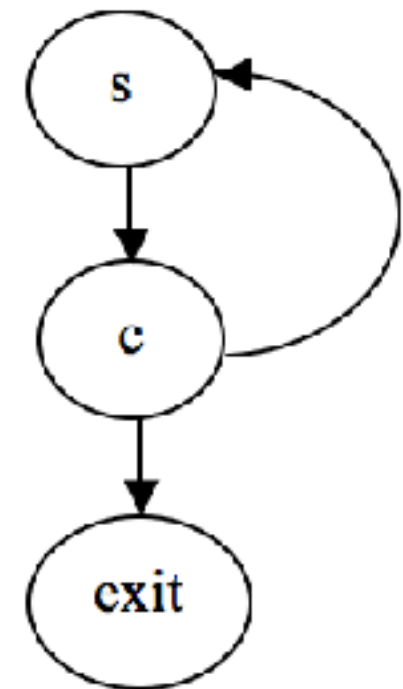
if c then s1 else s2

while c do s

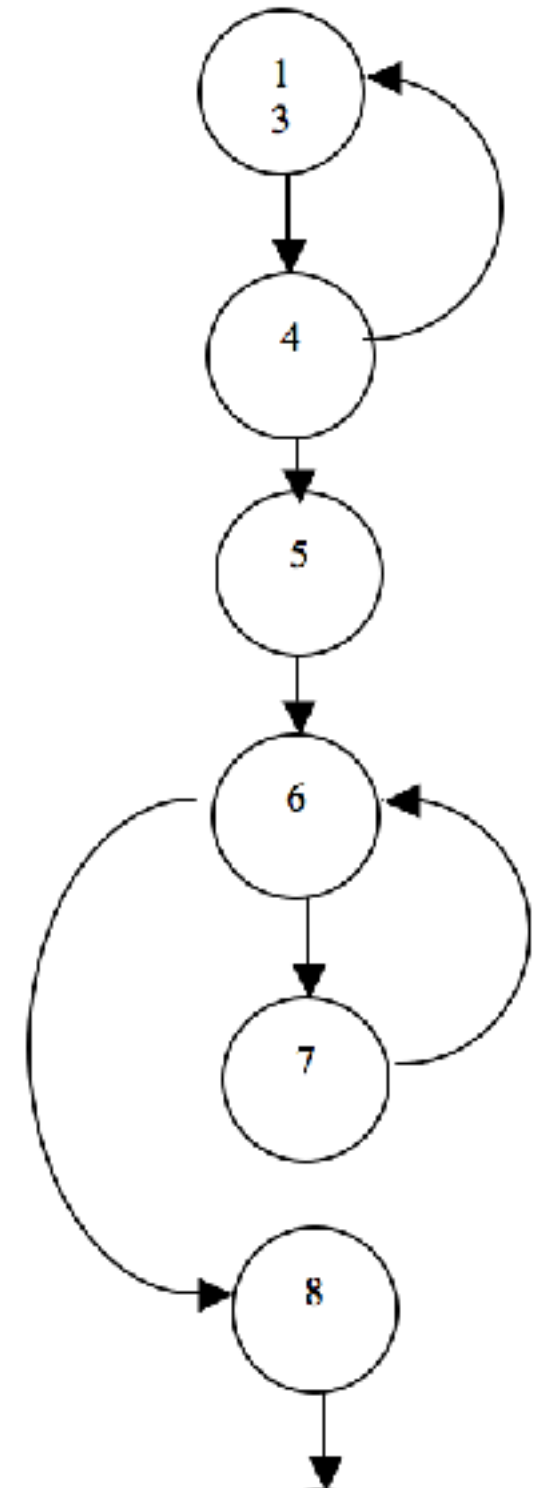

repeat s until c

Exemplu: program + graf asociat

```
public class Test {  
    public static void main(String[] arg) {  
        KeyboardInput in = new KeyboardInput();  
        char s, c, nl;  
        boolean found;  
        int n,i;  
        char[] x = new char[20];  
  
1    do {  
2        System.out.println("Input an integer  
                               between 1 and 20: ");  
3        n = in.readInteger();  
4    } while ( n<1 || n>20 );  
  
5    System.out.println("input "+n+" character(s):");  
  
6    for (i=0; i<n; i++)  
7        x[i] = in.readCharacter();  
8    nl = in.readCharacter();  
  
... continuare
```


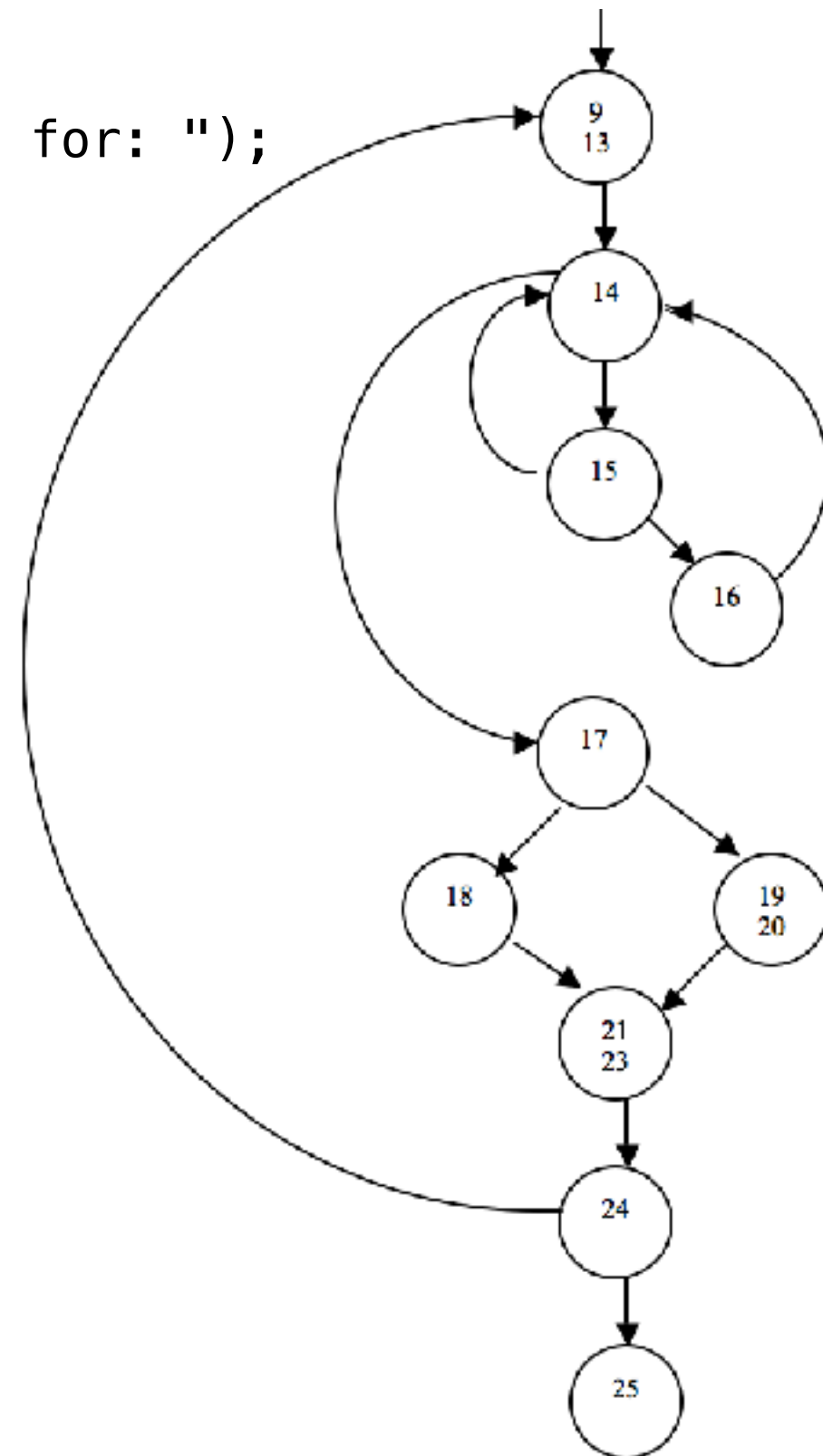
Exemplul continuat

... *continuare*

```
9  do {
10    System.out.println("Input character to search for: ");
11    c = in.readCharacter();
12    nl = in.readCharacter();
13    found=false;

14    for (i=0; !found && i<n; i++)
15        if (x[i]==c)
16            found=true;
17    if (found)
18        System.out.println("character "+c+
19                           " appears at position "+i);
19    else
20        System.out.println("character "+c+"
21                           does not appear in string");

21    System.out.println("Search for
22                        another character? [y/n]: ");
22    s = in.readCharacter();
23    nl=in.readCharacter();
24 } while ((s=='y') || (s=='Y'));
25 }
```


Acoperiri

Pe baza grafului se pot defini diverse **acoperiri**:

- **acoperire la nivel de instrucțiune**: fiecare instrucțiune (sau nod al grafului) este parcursă măcar o dată
- **acoperire la nivel de ramură**: fiecare ramură a grafului este parcursă măcar o dată
- **acoperire la nivel de cale**: fiecare cale din graf este parcursă măcar o dată
- și alte variante

Acoperire la nivel de instrucțiune (*statement coverage*)

Pentru a obține o acoperire la nivel de instrucțiune, trebuie să ne concentrăm asupra acelor instrucțiuni care sunt controlate de condiții (acestea corespund ramificațiilor din graf)

Intrări				Instrucțiuni parcurse
<i>n</i>	<i>x</i>	<i>c</i>	<i>s</i>	
1				1..3, 4, 5, 6
	a			7, 6, 8, 9..13
		a		14, 15, 16, 14, 17, 18, 21..23
			y	24, 9..13
		b		14, 15, 14, 17, 19..20, 21..23
			n	24, 25

Acoperire la nivel de instrucțiune

- testarea la nivel de instrucțiune este privită de obicei ca nivelul minim de acoperire testarea structurală. Atunci când oferi un software e bine să fi executat măcar o dată fiecare instrucțiune a lui.
- totuși, destul de frecvent, acesta acoperire nu poate fi obținută, din următoarele motive:
  - existența unei porțiuni izolate de cod, care nu poate fi niciodată atinsă. Această situație indică o eroare de design și respectiva porțiune de cod trebuie înlăturată.
  - existența unor porțiuni de cod sau subrutine care nu se pot executa decât în situații speciale (subrutine de eroare, a căror execuție poate fi dificilă sau chiar periculoasă). În astfel de situații, acoperirea acestor instrucțiuni poate fi înlocuită de o inspecție riguroasă a codului.

Avantaje și dezavantaje

Avantaje

- realizează execuția măcar o singură dată a fiecărei instrucțiuni
- în general, ușor de realizat

Dezavantaje

- nu testează fiecare condiție în parte în cazul condițiilor compuse (de exemplu, pentru a se atinge o acoperire la nivel de instrucțiune în programul anterior, nu este necesară introducerea unei valori mai mici ca 1 pentru n)
- nu testează fiecare ramură (tranzițiile în graful asociat)
- probleme suplimentare apar în cazul instrucțiunilor *if* a căror clauză *else* lipsește. În acest caz, testarea la nivel de instrucțiune va forța execuției ramurii corespunzătoare valorii “adevărat”, dar, deoarece nu există clauza *else*, nu va fi necesară și execuția celeilalte ramuri. Metoda poate fi extinsă pentru a rezolva această problemă.

Acoperire la nivel de ramură (*branch coverage*)

- este o extindere naturală a metodei precedente.
- generează date de test care testează cazurile când fiecare decizie este adevărată sau falsă.
- se mai numește și “*decision coverage*”

Intrări				Rezultatul afișat
<i>n</i>	<i>x</i>	<i>c</i>	<i>s</i>	
25				cere introducerea unui întreg între 1 și 20
1	a	a	y	afișează poziția 1; se cere introducerea unui nou caracter
		b	n	caracterul nu apare

Dezavantaj: nu testează condițiile individuale ale fiecărei decizii

Acoperire la nivel de condiție (*condition coverage*)

- generează date de test astfel încât fiecare condiție individuală dintr-o decizie să ia atât valoarea *adevărat* cât și valoarea *fals* (dacă acest lucru este posibil)
- de exemplu, dacă o decizie ia forma $c1 \parallel c2$ sau $c1 \ \&\& \ c2$, atunci acoperirea la nivel de condiție se obține astfel încât fiecare dintre condițiile individuale $c1$ și $c2$ să ia atât valoarea *adevărat* cât și valoarea *fals*

Notă: “decizie” înseamnă orice ramificare în graf, chiar atunci când ea nu apare explicit în program. De exemplu, pentru construcția “*for (i = 0; i < n; i++)*” condiția implicită este $i < n$

Decizii

Decizii	Condiții individuale
while (n<1 n>20)	n < 1, n > 20
for (i=0; i<n; i++)	i < n
for (i=0; !found && i<n; i++)	found, i < n
if (a[i]==c)	a[i] == c
if (found)	found
while ((s=='y') (s=='Y'))	(s=='y'), (s=='Y')

Acoperire la nivel de condiție

Intrări				Rezultatul afișat
n	x	c	s	
0				cere introducerea unui întreg între 1 și 20
25				cere introducerea unui întreg între 1 și 20
1	a	a	y	afișează poziția 1; se cere introducerea unui nou caracter
		b	Y	caracterul nu apare; se cere introducerea unui nou caracter

Avantaje și dezavantaje

Avantaje

- se concentrează asupra condițiilor individuale

Dezavantaje

- poate să nu realizeze o acoperire la nivel de ramură. De exemplu, datele anterioare nu realizează ieșirea din bucla *while ((s=='y') || (s=='Y'))* (condiția globală este în ambele cazuri adevărată). Pentru a rezolva aceasta slăbiciune se poate folosi testarea la nivel de condiție/decizie.

Acoperire la nivel de condiție/decizie (C/D)

- generează date de test astfel încât fiecare condiție individuală dintr-o decizie să ia atât valoarea *adevărat* cât și valoarea *fals* (dacă acest lucru este posibil) și fiecare decizie să ia atât valoarea *adevărat* cât și valoarea *fals*.

Intrări				Rezultatul afișat
n	x	c	s	
0				cere introducerea unui întreg între 1 și 20
25				cere introducerea unui întreg între 1 și 20
1	a	a	y	afișează poziția 1; se cere introducerea unui nou caracter
		b	Y	caracterul nu apare; se cere introducerea unui nou caracter
		b	n	caracterul nu apare

Acoperirea MC/DC

Pentru a îmbunătăți acoperirea anterioară se poate încerca **acoperirea la nivel de condiții multiple** (*multiple condition coverage*):

- se generează date de test astfel încât să se parcurgă toate combinațiile posibile de *adevărat* și *fals* ale condițiilor individuale.
- problema: poate genera o explozie combinatorică (pentru N condiții pot fi necesare 2^N teste).

Soluție: o formă modificată a “**condition/decision coverage**” (prescurtat **MC/DC**)

- fiecare condiție individuală dintr-o decizie ia atât valoarea *true* cât și valoarea *false*
- fiecare decizie ia atât valoarea *true* cât și valoarea *false*
- fiecare condiție individuală influențează în mod independent decizia din care face parte

Acoperirea MC/DC

“fiecare condiție individuală influențează în mod independent decizia din care face parte” înseamnă că: decizia se schimbă când schimbăm condiția respectivă și păstrăm neschimbate restul celorlalte condiții.

De exemplu: pentru o expresie AND cu două condiții C1 și C2

Test	C1	C2	$C1 \wedge C2$
t1	true	true	true
t2	true	false	false
t3	false	true	false
t4	false	false	false

t1 și t4 acoperă dpdv C/D
dar nu MC/DC

---

t1 și t3 acoperă C1,
t1 și t2 acoperă C2,
deci **{t1, t2, t3} acoperă MC/DC**

Acoperirea MC/DC - alt exemplu

Un alt exemplu: $C = C1 \wedge C2 \vee C3$

Test	C1	C2	C3	C
t1	true	true	false	true
t2	false	true	false	false
t3	true	true	false	true
t4	true	false	false	false
t5	true	false	true	true
t6	true	false	false	false

t1 și t2 acoperă C1; t3 și t4 acoperă C2; t5 și t6 acoperă C3

deci {t1, t2, t3, t4, t5, t6} acoperă C dpdv MC/DC

Există însă un **set minimal** {t1,t2,t4,t5} care acoperă C dpdv MC/DC

(t1 și t2 acoperă C1; t1 și t4 acoperă C2; t4 și t5 acoperă C3)

Acoperirea MC/DC

Avantaje:

- acoperire mai puternică decât acoperirea condiție/decizie simplă, testând și influența condițiilor individuale asupra deciziilor
- produce teste mai puține – depinde liniar de numărul de condiții

Notă: Standardul pentru software pentru aviație DO-178B cere ca tot software-ul de nivel A (pentru controlul zborului și al aterizării) să fie testat cu acoperirea MC/DC.

Acoperirea la nivel de cale (*path coverage*)

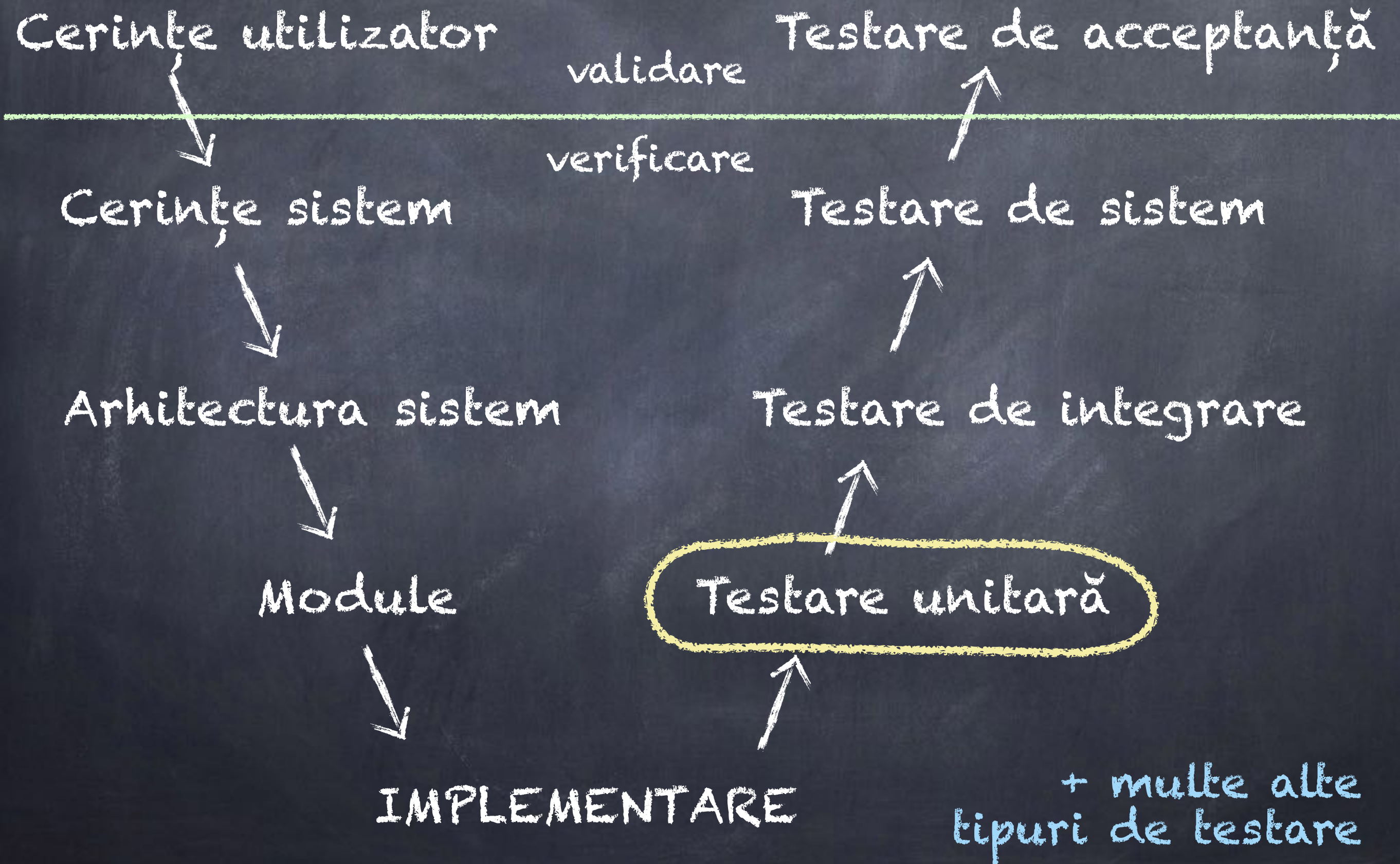
- generează date pentru executarea fiecărei căi măcar o singură dată
- **Problemă:** în majoritatea situațiilor există un număr infinit (foarte mare) de căi
- **Soluție:** Împărțirea căilor în clase de echivalență.
- De exemplu: 2 căi pot fi considerate *echivalente* dacă diferă doar prin numărul de apariții a buclelor în căile respective
- O altă metodă (Paige si Holthouse - 1977): Dacă un program este structurat, atunci acesta poate fi caracterizat de o expresie regulată formată din nodurile grafului. Se obțin teste din cuvinte care satisfac expresia regulată.
  - avantaje: sunt selectate căi netestate de metodele anterioare
  - dezavantaje: pot fi multe căi, dintre care o parte nefezabile; nu exersează condițiile individuale ale deciziilor

A black laptop is shown from a front-facing perspective, slightly angled to the right. The screen is white and displays the title 'Testare unitară cu JUnit' in a bold, dark gray sans-serif font. The laptop's keyboard and trackpad are visible below the screen.

Testare unitară cu JUnit

Prezentare bazată pe materiale de
M. Johansson, W. Ahrendt, V. Klebanov (Chalmers University)

Modelul V

Testarea unitară (unit testing)

- reamintire: o unitate (sau un modul) se referă de obicei la un element atomic. În particular, testarea unei unități = testarea unei proceduri, iar în programarea orientată pe obiecte a unei metode
- un **test** conține
  - inițializarea (clasei sau a argumentelor necesare)
  - apelul metodei testate
  - decizia (**oracolul**) dacă testul **a reușit** sau **a eșuat**
    - ➔ acesta e foarte important pentru evaluarea automată a testului
    - ➔ compară valorile produse de metodă cu cele corecte
- o **suită de teste** este o colecție de teste

JUnit

- exemplificăm testarea unitară cu **JUnit**
- JUnit este un tool simplu, dar foarte popular, care oferă:
  - funcționalitatea necesară pentru execuția repetată a scrierii de teste pentru **Java**
  - un mod de a adnota metode ca fiind teste
  - un mod de a executa și evalua suite de teste
  - poate fi rulată atât în linie de comandă sau integrată într-un IDE (d.ex. Eclipse)

Un prim exemplu

```
public class Ex1 {  
  
    // requires: a is non-null, non-empty  
    // ensures:  result is equal to a minimal element in a  
    public static int find_min(int[] a) {  
        int x, i;  
        x = a[0];  
        for (i = 1; i < a.length; i++) {  
            if (a[i] < x)  
                x = a[i];  
        }  
        return x;  
    }  
}
```

...

Un prim exemplu ... continuat

... continuare clasa Ex1:

```
// requires: x is non-null and sorted in increasing order
// ensures:  result is sorted and contains
//           the elements in x and n, but no others
public static int[] insert(int[] x, int n) {
    int[] y = new int[x.length + 1];
    int i;
    for (i = 0; i < x.length; i++) {
        if (n < x[i]) break;
        y[i] = x[i];
    }
    y[i] = n;
    for (; i < x.length; i++) {
        y[i+1] = x[i];
    }
    return y;
}
```

Un prim exemplu ... testat

JUnit poate să testeze **valorile returnate așteptate**:

```
import org.junit.*;
import static org.junit.Assert.*;
import java.util.*;

public class Ex1Test {
    @Test public void test_find_min_1() {
        int[] a = {5, 1, 7};
        int res = Ex1.find_min(a);
        assertTrue(res == 1);
    }

    @Test public void test_insert_1() {
        int[] x = {2, 7};
        int n = 6;
        int[] res = Ex1.insert(x, n);
        int[] expected = {2, 6, 7};
        assertTrue(Arrays.equals(expected, res));
    }
}
```

Execuție în consolă

```
>
>
> javac Ex1Test.java
>
> java org.junit.runner.JUnitCore Ex1Test
JUnit version 4.11
Time: 0.005
OK (2 tests)
>
>
```

Testarea excepțiilor

JUnit poate să testeze diverse alte aspecte, cum ar fi **excepțiile**:

```
@Test(expected = IndexOutOfBoundsException.class)
public void outOfBounds() {
    new ArrayList<Object>().get (1);
}
```

expected declară că outOfBounds trebuie să arunce o excepție de tip IndexOutOfBoundsException.

Dacă metoda outOfBounds aruncă o altă excepție sau nu aruncă nici una, testul eșuează.

Al doilea exemplu... test-driven development

În test-driven development, se scrie mai întâi testul și apoi implementarea:

```
class Money {
    public int amount;
    private Currency currency;

    public Money(int amount, Currency currency) {
        this.amount = amount;
        this.currency = currency;
    }

    public Money add(Money m) {
        // NEIMPLEMENTATĂ ÎNCĂ, DE SCRIS TESTUL PRIMA DATĂ
    }
}

class Currency {
    private String name;
    public Currency(String name) {
        this.name = name;
    }
}
```


Se scrie un test pentru Money.add()

În test-driven development, se scrie mai întâi testul și apoi implementarea:

```
import org.junit.*;
import static org.junit.Assert.*;

public class MoneyTest {

    @Test public void simpleAdd() {
        Currency ron = new Currency("RON");
        Money m1 = new Money(120, ron);
        Money m2 = new Money(160, ron);
        Money result = m1.add(m2);
        Money expected = new Money(280, ron);
        assertTrue(expected.equals(result));
    }
}
```

Exemplul Money

Acum se implementează metoda, dar prima oară ne asigurăm ca testul eșuează (pentru a fi siguri ca nu cumva testul să aibă succes în orice condiții)

```
class Money {  
    public int amount;  
    private Currency currency;  
  
    ...  
  
    public Money add(Money m) {  
        return null;  
    }  
}
```

Exemplul Money

După ce testul eșuează, implementăm metoda ca mai jos:

```
class Money {  
    public int amount;  
    private Currency currency;  
  
    ...  
  
    public Money add(Money m) {  
        return new Money (amount + m.amount, currency);  
    }  
}
```

Verificăm din nou, dar testul eșuează din nou.

Problema: equals pentru obiecte

Exemplul Money... completat

```
class Money {
    public int amount;
    private Currency currency;

    public Money(int amount, Currency currency) {
        this.amount = amount;
        this.currency = currency;
    }

    public Money add(Money m) {
        return new Money (amount + m.amount, currency);
    }

    public boolean equals(Object o) {
        if (o instanceof Money) {
            Money other = (Money)o;
            return (currency == other.currency
                    && amount == other.amount);
        }
        return false;
    }
}
```

Încă o **problemă**: ce se întâmplă când valuta e diferită?

Se scrie un test pentru Money.add()

Extindem clasa Money cu rata de schimb Euro, dar **prima oară în test**

```
public class MoneyTest {

    @Test public void simpleAdd() {
        Currency ron = new Currency("RON", 4.4);
        Money m1 = new Money(120, ron);
        Money m2 = new Money(140, ron);
        Money result = m1.add(m2);
        Money expected = new Money(260, ron);
        assertTrue(expected.equals(result));
    }

    @Test public void addDifferentCurrency() {
        Currency ron = new Currency("RON", 4.4);
        Money m1 = new Money(120, ron);
        Currency usd = new Currency("USD", 1.2);
        Money m2 = new Money(150, usd);
        Money result = m1.add(m2);
        Money expected = new Money(670, ron);
        assertTrue(expected.equals(result));
    }
}
```

Modificăm în implementare acum:

Exemplul Money... final

```
class Money {
    public int amount;
    private Currency currency;

    public Money(int amount, Currency currency) {
        this.amount = amount;
        this.currency = currency;
    }

    public Money add(Money m) {
        return new Money(amount +
            (int)(m.inEuro()*currency.rate()), currency);
    }

    public double inEuro() {
        return ((double) amount)/currency.rate();
    }

    public boolean equals(Object o) {
        if (o instanceof Money) {
            Money other = (Money)o;
            return currency == other.currency
                && amount == other.amount;
        }
        return false;
    }
}
```

```
class Currency {

    private String name;
    private double euroRate;

    public Currency(String name,
        double euroRate) {
        this.name = name;
        this.euroRate = euroRate;
    }

    public String name() {
        return name;
    }

    public double rate(){
        return euroRate;
    }
}
```

Testele trec cu **succes**.

Preambulul setUp()

Anumite părți comune pot fi puse în preambulul testelor (@Before este executat înaintea fiecărui test).

```
public class MoneyTest {  
  
    private Currency ron;  
    private Money m1;  
  
    @Before public void setUp() {  
        ron = new Currency("RON", 4.4);  
        m1 = new Money(120, ron);  
    }  
  
    @Test public void simpleAdd() {  
        Money m2 = new Money(140, ron);  
        Money result = m1.add(m2);  
        Money expected = new Money(260, ron);  
        assertTrue(expected.equals(result));  
    }  
  
    @Test public void addDifferentCurr() {  
        Currency usd = new Currency("USD", 1.2);  
        Money m2 = new Money(150, usd);  
        Money result = m1.add(m2);  
        Money expected = new Money(670, ron);  
        assertTrue(expected.equals(result));  
    }  
}
```

Alte tooluri de testare unitară

- JUnit este unul din reprezentanții cei mai populari a unei clase de framework-uri numite **xUnit**:
  - <http://en.wikipedia.org/wiki/XUnit>
  - acestea folosesc următoarele elemente comune (adaptate la diverse limbaje și sisteme: “test runner”, “test case”, “assertions”, “text fixtures” (care includ un “setup” și “teardown”), “test suites” și “test execution”, “test result formatter” (pentru afișarea rezultatelor)
- o listă exhaustivă de alte **tooluri de testare unitară**:
http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_unit_testing_frameworks

Alte tipuri de testare

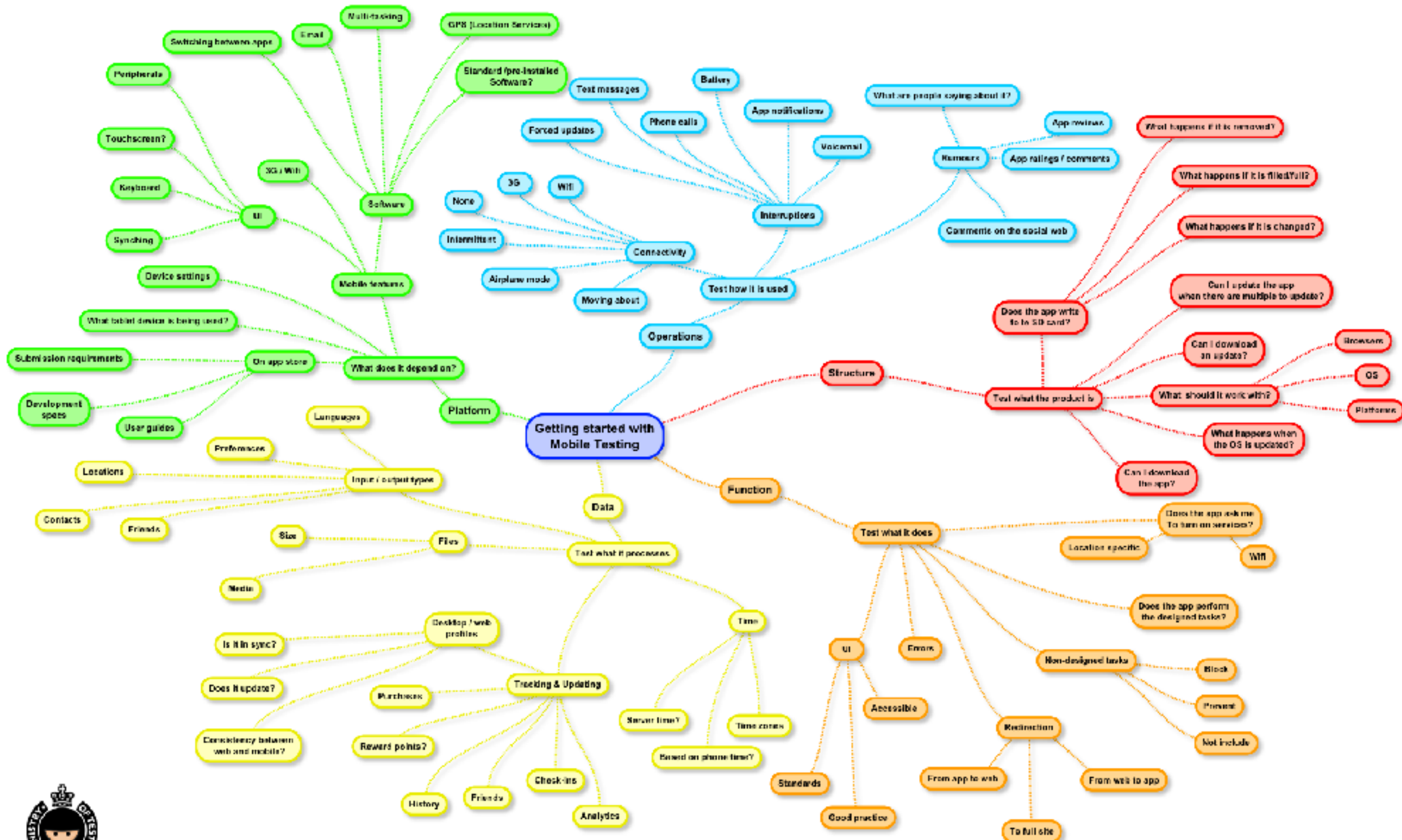

Alte tipuri de teste

Există bineînțeles multe alte aspecte și tipuri de testare

- testarea claselor
- înregistrarea și urmărirea defectelor
- automatizarea testării
  - testarea bazată pe modele
  - generarea de teste
- tooluri de acoperire (coverage tools)
- testare pentru domenii specifice:
  - pentru aplicații web (d.ex. Selenium)
  - pentru aplicații mobile (v. http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_application_testing, d.ex. Appium)
  - pentru jocuri (d.ex. Unity test framework)
- în practică: **testarea e importantă și consumă multe resurse**

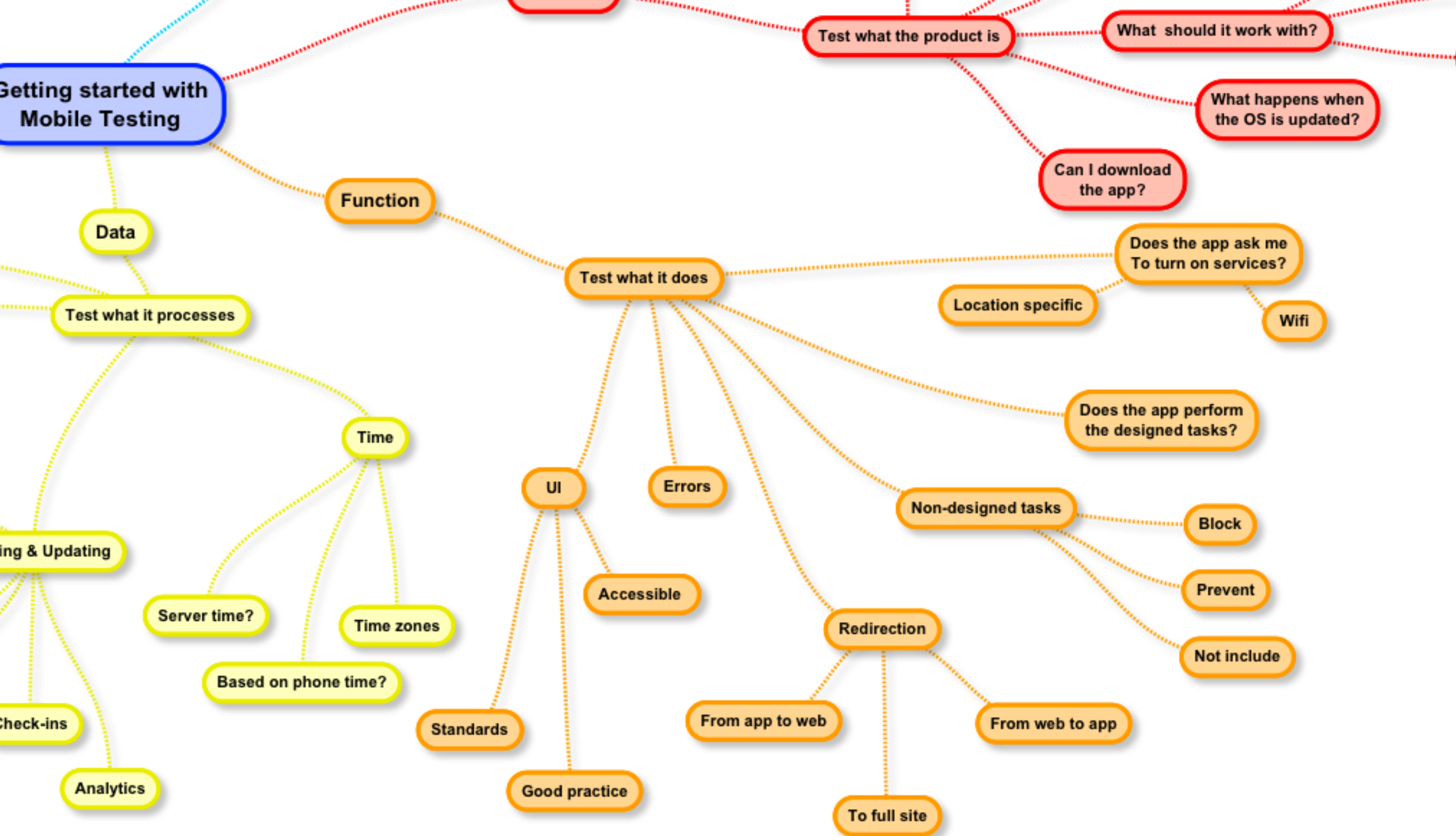
Aspecte ale testării aplicațiilor mobile

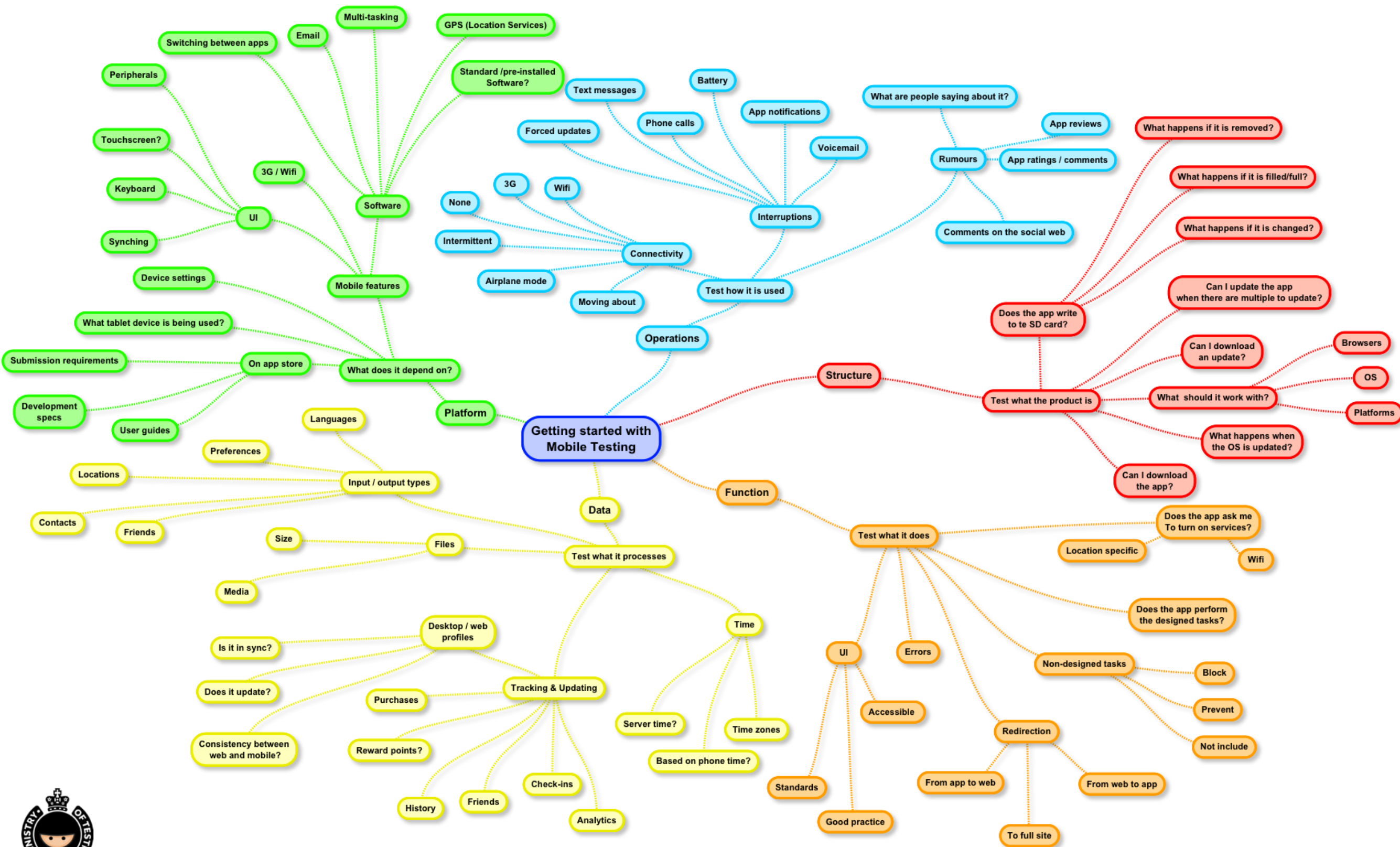

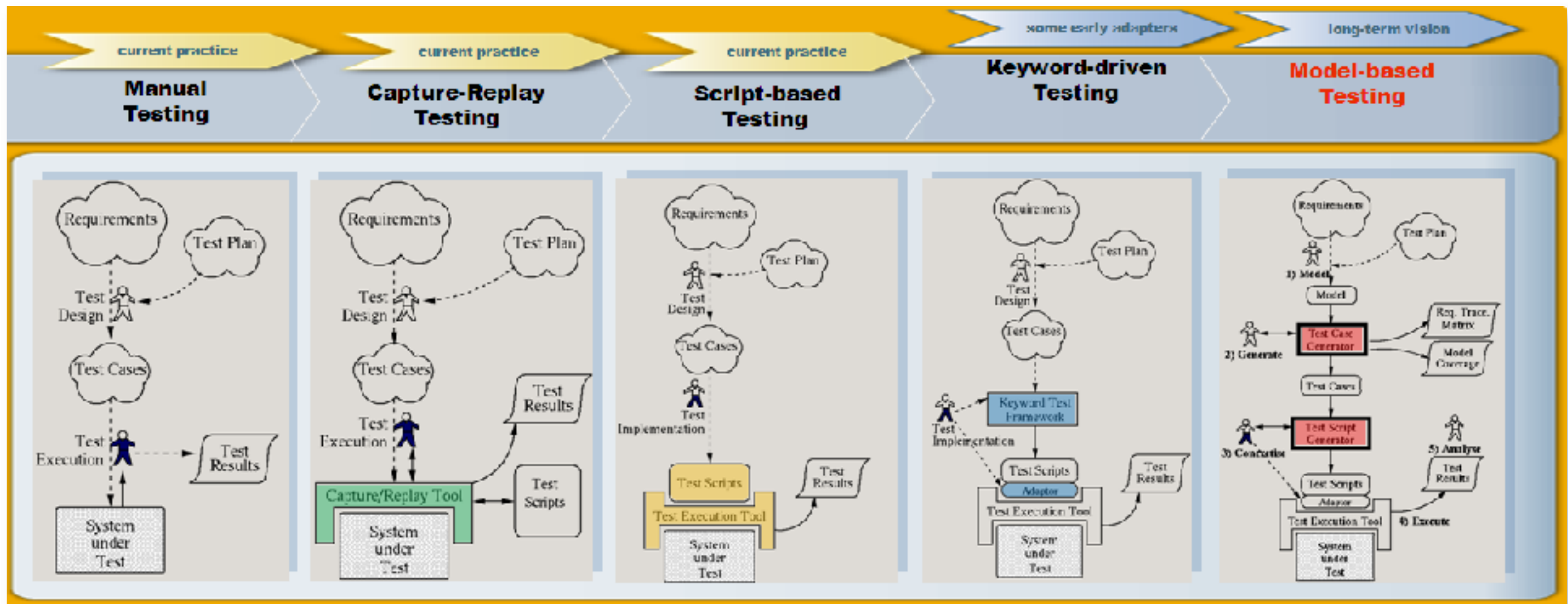

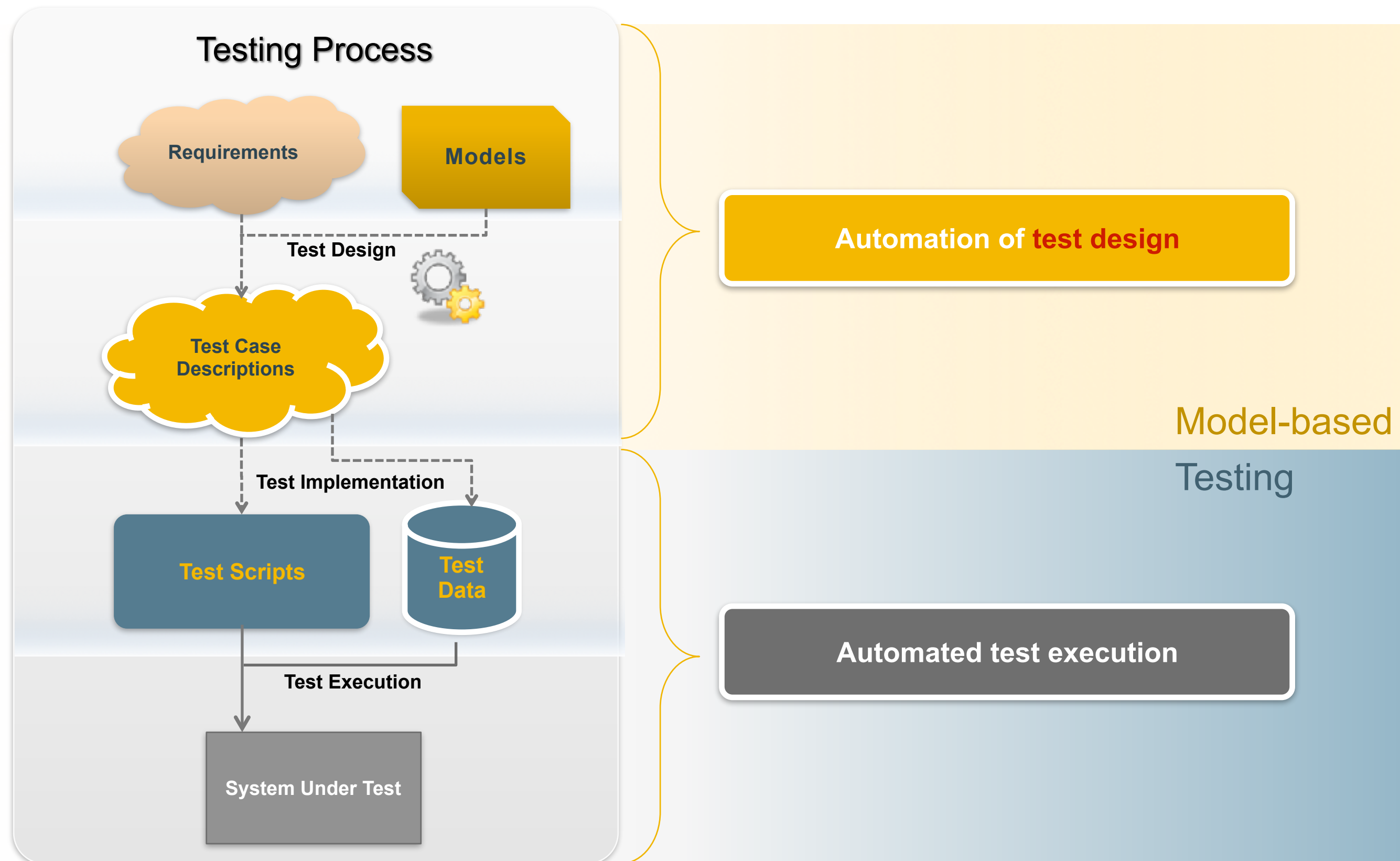

Evoluția automatizării testelor

source: „Practical Model-based Testing“ Book, 2007

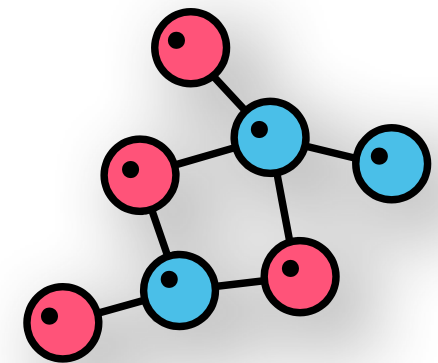
Testare bazată pe modele (Model-based Testing - MBT)

Testarea bazată pe modele (MBT)

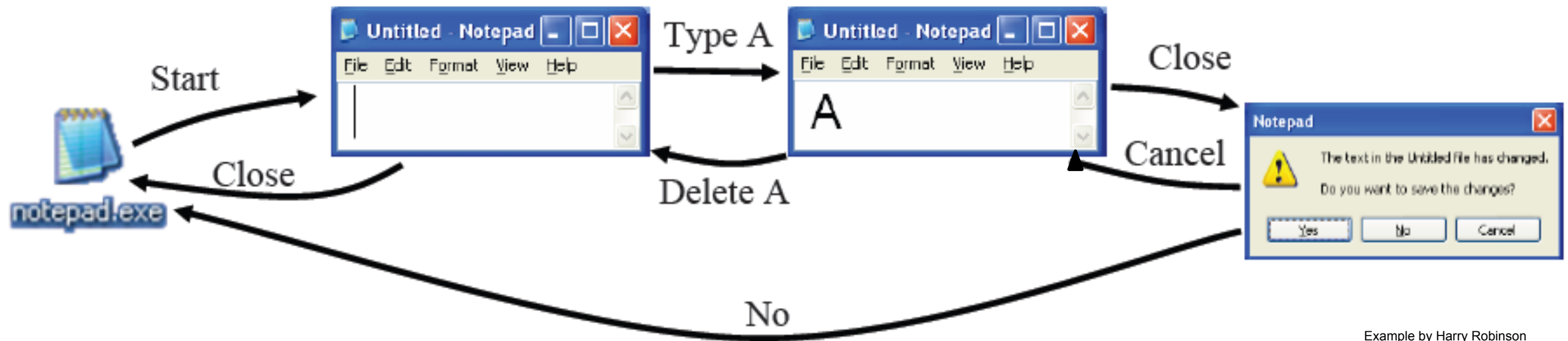
MBT = metodă de generate de test pe baza unor modele

- Un **model** este o descriere abstractă a comportamentului unui sistem.
- În MBT modelele sunt:
  - formalizate
  - salvate într-o anumită formă
  - folosite pentru generarea de teste și oracole
- Modele pot fi de **diferite tipuri**:
  - bazate pe stări (FSM, UML statecharts, LTS)
  - pre- și post-condiții (JML, OCL, B, Z, Spec#)
  - bazate pe interacții (UML diagrame de secvență)
  - operaționale (algebre de proces, rețele Petri), etc.

Un mic exemplu de MBT

Cum poate arăta un model cu stări:

Example by Harry Robinson

... și ce tipuri de teste pot fi generate:

Test 1

Execute 'Start'
Execute 'Close'

Test 2

Execute 'Start'
Execute 'Type A'
Execute 'Delete A'
Execute 'Type A'
Execute 'Delete A'
Execute 'Close'

Test 3

Execute 'Start'
Execute 'Type A'
Execute 'Close'
Execute 'No'

Test 4

Execute 'Start'
Execute 'Type A'
Execute 'Close'
Execute 'Cancel'
Execute 'Delete A'
Execute 'Close'